

DANSK MILJØRET

BIND III

MILJØVÆRN

Hovedredaktion

W. E. v. EYBEN

AKADEMISK FORLAG
UNIVERSITETSFORLAGET I KØBENHAVN

1977

Forord

DANSK MILJØRET

bind 3

Miljøværn

© W. E. von Eyben 1977

Omslagsillustration: Keld von Eyben

Bogen er sat med Linotype Times
og trykt i Krohns Bogtrykkeri, København

ISBN 87-500-1757-8

2. bind af dette værk, som udkom i september 1977, omfattede bygge- og planlovgivningen. 4. bind, der vil fremkomme om ca 3 måneder, omhandler ekspropriationsretten og en række specielle emner inden for miljøretten. 1. bind, der udkommer om ca 6 måneder, bliver miljørettens almindelige del.

Registre er udarbejdet af stud jur *Jan Holgersen*.

November 1977

v. *Eyben*

- Vandløbslovgivning*, 275 ff
 administration, 277
 sagsbehandling, 278
 vedligeholdelse, spildevandsudledning, 279 f
 regulering og byanlæg, 281 ff
 ekspropriation, erstatning, 283
 udpumpningsanlæg, 284
 rørlægning, 285
Vandløbsretter, 277
Vandværk, 271, 274
- Vedligeholdelse*, fredede bygninger, 367
 vandløb, 279 f
Vejbyggelinier, 210 f, 237
Vejledninger, miljøstyrelsen, 69 f, 83
Vilkår, forurenende virksomheder, 77
Virksomheder, særligt forurenende, se *Forurening*
Zoneloven, 178 f, 194 f, 378
Åbne land, anlægsarbejder, 223 ff

Indholdsfortegnelse

§ 7. <i>Miljøbeskyttelse (Claus Haagen Jensen)</i>	7
I. Introduktion	7
A. Hvad forstås ved miljøbeskyttelse? (7–16).	
B. Et historisk rids (16–22).	
1. Udviklingen op til 1960'erne (16–21).	
a. Sundhedslovgivningen (16–18).	
b. Lovgivningen om vandløb og vandforsyning (18–19).	
c. Anden lovgivning (19).	
d. En vurdering (19–21).	
2. Reformbestræbelser (21–22).	
C. Miljøpolitiske hovedsynspunkter (22–29).	
1. Mål for forureningsbekæmpelsen (22–23).	
2. Den økonomiske byrdes fordeling (23–25).	
3. Miljøpolitiske midler (25–27).	
4. National eller lokal miljøbeskyttelse (27–29).	
D. Fremstillingens afgrænsning (29–30).	
II. Den administrative organisation	30
A. Lokale og regionale organer (30–34).	
B. Centrale myndigheder (34–36).	
C. Bistandsorganer (36–38).	
D. Delegation (38–41).	
E. Overordnet administrativ styring (41–51).	
1. Generelle forskrifter (43–44).	
2. Planer (44–48).	
a. Indledning (44–45).	
b. Den amtskommunale miljøkvalitetsplanlægning (45–46).	
c. Den kommunale spildevandsplanlægning (46–48).	
3. Indgreb ex officio (49–50).	
4. Rekurs (50).	
5. Andre midler (50–51).	
6. Samlet vurdering (51).	
III. Regulering af ejerråden	51

A. Konkret regulering (51–112).

1. Særligt forurenende virksomheder (52–98).

a. Godkendelsesregler (52–81).

1° Område (52–54).

2° Godkendelsespligt (54–60).

3° Frivillig godkendelse (60–61).

4° Forholdet til lovens kapitel 4 (61–63).

5° Godkendelsesmyndighed (63–65).

6° Bedømmelsesgrundlag (65–76).

a° Mindstemålssynspunktet (65–67).

b° Områdets karakter (67–68).

c° Miljøstyrelsens vejledninger (68–70).

d° Samfundsnytteshensynet (70–73).

e° Særlig modtagelighed (73–75).

f° Særligt om udvidelser af listevirksomhed (75–76).

7° Tidsbegrænset godkendelse (76–77).

8° Vilkår (77–80).

9° Godkendelsens retsvirkning (80–81).

b. Påbuds- og forbudsregler (82–98).

1° Ikke godkendte virksomheder, anlæg og indretninger (82–90).

a° Myndigheden (82).

b° Bedømmelsesgrundlag (82–85).

c° Indgrebets karakter (85–90).

2° Godkendte virksomheder (91–98).

a° Vilkår for godkendelse overtrådt (91–92).

b° Virksomheden drives i overensstemmelse med stillede vilkår (92–98).

1) Virksomhedens emission større end forudsat (94).

2) Miljøkvaliteten ønskes forbedret (94).

3) Teknisk-videnskabelig udvikling (94–95).

4) Virksomhedens forurening farligere end antaget (95).

5) Virksomhedens omgivelser bliver mere sårbare (95–98).

2. Reglementsaktivitet (98–101).

a. Reglernes områder (99).

b. Myndighed (99).

c. Bedømmelsesgrundlag (99–101).

d. Indgrebets karakter (101).

e. Afvisningsregel (101).

3. Afledning af spildevand (101–112).

a. Miljøbeskyttelseslovens §§ 17 og 18 (102–103).

b. Etablering og udvidelse af spildevandsanlæg samt tilslutning til eksisterende anlæg (103–107).

1° Etablering og udvidelse af offentlige spildevandsanlæg (105).

2° Etablering og udvidelse af private spildevandsanlæg (106–107).

3° Tilslutning til fælles spildevandsanlæg (107).

c. Ekspropriationer til spildevandsanlæg (108–109).

d. Indgreb over for eksisterende spildevandsudledninger (109–111).

e. Kommunalbestyrelsens pligt til etablering af offentlige spildevandsanlæg eller overtagelse af private anlæg (111–112).

B. Generelle forskrifter (112–113).

IV. Sagsbehandlingsregler 113

A. Sagsoplysning. Forurenerens medvirken i sagsoplysningen (113–122).

1. Officialprincip og oplysningspligt (113–114).

2. Oplysningspligt for private (114–121).

a. Forureneren (114–121).

1° Generelle foranstaltninger (114–115).

2° Tilladelser (115–117).

3° Påbud og forbud (117–121).

b. Andre private (121).

3. Oplysningspligt for offentlige myndigheder (121–122).

B. Kontradiktion (122–125).

C. Offentlighed (125–131).

1. Projektoffentlighed (125–127).

2. Dokumentsoffentlighed og tavshedspligt (128–131).

D. Bekendtgørelse og kommunikation (131–132).

E. Klagevejledning (132).

V. Rekurs 132

A. Hvilke beslutninger kan påklages? (133–136).

1. Generelle afgørelser (133–135).

2. Formalitetsafgørelser (136).

B. Klageinstanser (136–140).	
1. Miljøstyrelsen (136–137).	
2. Miljøankenævnet (137–138).	
3. Miljøministeriet (138–140).	
C. Klageberettigelse (140–149).	
1. Afgørelsens adressat (140–141).	
2. Kommunale råd (141).	
3. Andre offentlige myndigheder (141–142).	
4. Individuelt interesserede (142–148).	
a. Forurenings- eller genevirkning (143–148).	
1° Enkeltpersoner (143–145).	
2° Juridiske personer (145–147).	
3° Et vejledende synspunkt (147–148).	
b. Konkurrencevirkning og andre økonomiske virkninger (148).	
5. Myndigheder i andre lande (149).	
D. Klagefrister (149–150).	
E. Suspensiv virkning af klage (150–152).	
F. Nye oplysninger (152–153).	
G. Omgørelsesmuligheder (153–154).	
VI. Gennemtvangelse af krav til forurenerne	154
A. Overvågelse (155–156).	
1. Forurenerens egen overvågelse (155).	
2. Anden privat overvågelse (155).	
3. Tilladelsesordninger (155–156).	
4. Inspektion fra offentlige myndigheder (156).	
B. Tvangsmidler (156–157).	
1. Straf (156–157).	
2. Andre tvangsmidler (157).	
VII. Fordeling af den økonomiske byrde ved miljøbeskyttelse . . .	157
A. Udgangspunkt og problemstilling (157–158).	
B. Miljøbeskyttelsesafgifter – ekspropriation eller erstatningsfri regulering? (158–162).	
1. I forhold til forureneren (158–161).	
2. I forhold til den, der udsættes for forurening (161–162).	
C. Fordelingen af udgifter til fælles miljøbeskyttelsesforanstaltninger (162–168).	
1. Indledning (162).	
2. Fælles spildevandsanlæg, Miljøbeskyttelseslovens §§ 27–29 (162–166).	

a. Indledning (162–163).	
b. Kommunalbestyrelsens kompetence i medfør af § 27, stk 1 (163).	
c. Begrænsninger i adgangen til at opkræve bidrag (164–165).	
d. Offentlige tilskud (165–166).	
3. Husaffald (dagrenovation) (166–167).	
4. Andet affald (167).	
5. Skattefinansiering (167–168).	
D. Forurenerens erstatningsansvar (169).	
§ 8. <i>Naturfredning (J. Garde)</i>	170
I. Indledning. Især om formål før og nu	170
A. Indledende bemærkninger om Naturfredningslovens karakteristiske træk (170–173).	
B. Hovedtræk af udviklingen på lovens hovedområder (174–180).	
1. Fredningsobjekter og fredningshensyn (174–175).	
2. Færdsels- og opholdsrettigheder, byggelinier og andre almindelige bestemmelser (175–176).	
3. Planlægningens stilling. Almindelig beskyttelsesregulering (176–180).	
II. Egentlige fredninger	180
A. Initiativ til rejsning af fredningssager (180–181).	
B. Betingelser for fredning (181–182).	
C. Fredningsbestemmelsernes indhold. Offentlige erhvervser (182–186).	
D. Fredningserstatningen (186–198).	
1. Fredningserstatningens fastsættelse og fordeling (186–192).	
2. Erstatning for mistet byggechance (192–196).	
a. Baggrund. Loven af 1961 § 22 (192).	
b. Erstatningsopgørelse i praksis. Andre myndigheders stilling (Zoneloven) (193–196).	
3. Særlige erstatningsspørgsmål (196–198).	
a. Erstatning for forsinkelse, hvor fredning opgives (196–197).	
b. Sagsomkostninger (197–198).	
E. Naturfredningslovens anvendelsesområde (198–201).	
1. Grænsområder for anvendelse af Naturfredningsloven (198–199).	

398	Indholdsfortegnelse	
	a. Søterritoriet (198–199). b. Fredning af hensyn til bygninger og i byer (199).	
	2. Konflikt mellem fredningskendelser og afgørelser truffet i henhold til anden lovgivning (199–200).	
	3. Fredning af arealer i offentlig eje (200–201).	
	4. Frivillige fredninger (201).	
III.	Beskyttelses- og byggelinier samt andre almindelige begrænsninger	201
A.	Indledende bemærkninger, især om reglernes baggrund (201–205).	
B.	Begrænsninger, der navnlig tjener bevaringshensyn (205–215).	
	1. Strandbeskyttelseslinien, strandbyggelinien, § 46 (205–210).	
	a. Lovens hovedregel (205–207). b. Undtagelser fra forbudet (207–209). c. Telte (209–210). d. Allerede eksisterende bebyggelse (210).	
	2. Byggelinien ved skove, ferske vande og veje (210–213).	
	a. Lovens hovedregel, § 47, stk 1, jfr § 47 a, stk 1 (210–211). b. Undtagelser (212–213).	
	3. Reklamer, § 57 (214–214).	
	4. Forskellige fredninger (af planter og dyr m v) (214–215).	
C.	Naturfredningslovens generelle regler om færdsels- og opholdsret (215–221).	
	1. Retten til færdsel og ophold på stranden, § 54 (215–219).	
	a. Lovens hovedregel (215–217). b. Undtagelser fra færdselsretten (217–218). c. Offentlig overtagelse (218–219).	
	2. Skove, § 55 (219–220).	
	3. Udyrkede arealer, § 56 (220–221).	
D.	Beslægtede frednings- og sikringslove. Klitfredning (221–223).	
IV.	Anlægsarbejder i det åbne land	223
A.	Indledning. Den tidligere lovgivning (223–224).	
B.	Naturfredningslovens regler om anlæg i det åbne land (224–227).	
	1. Offentlige anlæg (224–225).	
	2. Private anlæg (225–227).	
	a. Anlæg, der kan nægtes erstatningsfrist (226). b. Andre private anlæg (227).	
V.	Fortidsminder	227
	1. Indledning (227–229).	
	2. Loven af 1969 kap VII (229–231).	
	a. Hovedbestemmelserne om jordfaste fortidsminders beskyttelse, kategorier af fortidsminder, § 48, jfr § 52 (229–230). b. Beskyttelseszonen efter § 53 (230). c. Fund af jordfaste fortidsminder under gravning, § 49 (230–231). d. Andre bestemmelser (231).	
VI.	Planlægningsforanstaltninger	232
A.	Lovens bestemmelser (232–233).	
B.	Fredningsplanlægningens arbejdsmetode (233–234).	
C.	Fredningsplanlægningens historie (234).	
VII.	Myndigheder og proces	234
A.	Fredningsmyndighederne (234–236).	
	1. De i henhold til Naturfredningsloven nedsatte fredningsorganer, lovens kapitel II (234–236).	
	2. Andre naturfredningsmyndigheder (236).	
B.	Fredningsmyndighedernes kompetence (236–237).	
C.	Fredningsprocessen (237–245).	
	1. Egentlige fredningssager (234–243).	
	a. Fredningssagers rejsning (237–239). b. Fredningssagers behandling for fredningsnævnene (239–240). c. Klage og forelæggelse for overfredningsnævnet (240–241). d. Fredningserstatningens fastsættelse og udbetaling (241–243). e. Indbringelse for domstolene (243).	
	2. Fredningsudgifternes behandling af andre sager (243–245).	
D.	Fredningsudgifternes fordeling på de offentlige kasser (245).	
E.	Fredningskendelsers gennemførelse. Administrationsudgifter (245–246).	
F.	Ophævelse af fredninger. Dispensationer (246–248).	
§ 9.	Skov- og klitlovgivning (Helge Wulff)	249
I.	Indledning	249
II.	Skovlovgivning	249

A. Almindelige bemærkninger, skovbegrebet (249–250).	
B. Fredskovpligten (250–253).	
C. Hugstbegrænsning efter køb (253).	
D. Overtrædelser af loven (254).	
E. Bestemmelser om deling af skov (254).	
III. Sandflugtsloven	254
§ 10. Vand	257
I. Vandforsyning (<i>J. Barfod</i>)	257
A. Vandforsyning og vandforsyningslovgivning. Almindelig udvikling (257–258).	
B. Vandforsynings og vandforsyningslovgivningens udvikling i Danmark. (Tilstanden før vandforsyningsloven af 1926. Lovene af 1926 og 1969 og Lovbekendtgørelsen af 1973. Almindelige spørgsmål: Er en vandindvindingsret en ejendomsret? Er den lovbestemte erstatning for skader ved grundvandstandssænkning en naboretserstatning?) (258–264).	
C. Nugældende dansk vandforsyningslovgivning (264–274).	
1. Vandforsyningsplanlægning (Lovbekendtgørelse 1973 § 6–8) (264–265).	
2. Retten til indvinding af grundvand (265–272).	
3. Retten til indvinding af overfladevand (§ 36) (272–273).	
4. Beskyttelse af grundvandet mod forurening. (Miljøbeskyttelseslovens kapitel 3) (273–274).	
5. Andre bestemmelser i Vandforsyningsloven (274).	
II. Vandløb (<i>Fl Tolstrup</i>)	275
A. Vandløbslovgivningens udvikling (275).	
B. Lovens område (276–277).	
C. Administration og sagsbehandling (277–279).	
D. Vedligeholdelse (279–281).	
1. Vandløb (279–281).	
2. Andre anlæg (281).	
E. Regulering og nyanlæg (281–286).	
1. Alm regulering og anlæg af nye vandløb (282–284).	
2. Udpumpningsanlæg (284–285).	
3. Rørlægning og bygværker (285).	
4. Tilslutning (286).	

F. Opstemning, dambrug, vanding (286–288).	
1. Opstemningsanlæg (286–287).	
2. Dambrug (287–288).	
3. Vanding (288).	
§ 11. Udnyttelse af råstofressourcer (<i>Birgit Herslund</i>)	289
Historik, afgrænsning og definitioner	289
I. Indvinding af råstoffer, der har været undergivet privatøkonomisk udnyttelse her i landet før den 23/2 1932	292
A. Indledning (292–294).	
B. Formålet med lovgivningen (294–295).	
C. Råstofefterforskning (295–296).	
D. Kontrollerende og rådgivende organer (297).	
1. Folketingsudvalg (297).	
2. Råstofrådet (297).	
E. Myndigheder (297–298).	
F. Råstofindvinding i jorden (298–307).	
1. Erhvervsmæssig indvinding i henhold til tilladelse (298–301).	
2. Erhvervsmæssig indvinding i henhold til anmeldelse (301–305).	
a. Udnyttelsesrettigheder, erhvervet før råstofloven (301–305).	
1° § 5, stk 1, nr 1 (302–303).	
2° § 5, stk 1, nr 2 (303–304).	
3° § 5, stk 1, nr 3 (304–305).	
b. Vilkår (305).	
c. Forbud (305).	
3. Indvinding til eget brug (306).	
4. Tilbagekaldelse (306).	
5. Anke (306–307).	
G. Råstofindvinding fra havbunden (307–310).	
1. Individuelle tilladelser (307–309).	
2. Eneretstilladelse (309–310).	
H. Straffebestemmelser (310–311).	
II. Indvinding af råstoffer, der ikke har været undergivet privatøkonomisk udnyttelse her i landet før den 23/2 1932	311
A. Indledning (311–312).	
B. Efterforskning og indvinding (312–318).	

1. Eneretsbevilling (312–315).	
a. Bevillingens meddelelse (312).	
b. Betingelser for en eneretsbevilling (312).	
c. Bevillingens gyldighed før og efter udløbet af efterforskningsperioden (312–314).	
d. Meddelte eneretsbevillinger (314).	
e. Grønland (315).	
2. Meddelelse om dybdeboringer til Danmarks geologiske Undersøgelse (315).	
3. Fortabelse af bevillingen (315).	
4. Tilsyn (315–316).	
5. Ekspropriation og tvangsgennemførelse uden arealafståelse (316–317).	
6. Bevillingshaverens erstatningsansvar for skade, forvoldt ved efterforskning eller indvinding (317).	
7. Sikkerhedsforanstaltninger (317).	
8. Straffebestemmelser (317–318).	
C. Forhandling m v af naturgas og olie (318).	
1. Lov om naturgasforsyning (318).	
2. Lov om oplysnings- og salgsplicht vedrørende kulbrinter (318).	
§ 12. Jordpolitiske grundregler (Fl Tolstrup)	319
I. Indledning	319
II. Kontrol med arealændringer	320
A. Matrikulering (320–322).	
B. Formelle delingsregler (322–323).	
C. Materiel delingskontrol (323–325).	
D. Kontrol med arealforøgelser (325–326).	
III. Landbrugsejendomme	326
A. Indledning (326–329).	
B. Ejerens forpligtelser (329–332).	
C. Ejerens rettigheder (332).	
D. Ejendomsændringer (332–334).	
IV. Koncessionsregler	334
A. Erhvervsbegrænsninger (334–339).	
B. Procedureregler (339–341).	

V. Offentlig forkøbsret	341
A. Formål og afgrænsning (341–343).	
B. Rettens omfang (343–344).	
C. Procedureregler (344–345).	
D. Forholdet mellem parterne (345).	
VI. Tilbudsplicht	346
A. Formål og afgrænsning (346–349).	
B. Pligtens omfang (349–353).	
C. Procedureregler (353–356).	
§ 13. Bygningsbevaring (Veit Koester)	357
I. Indledning	357
A. Begreb og kriterier (357–358).	
B. Oversigt over bygningsbevaringslovgivningen. Myndigheder og organisation (358–359).	
II. Bygningsfredningsloven	359
A. Indledende bemærkninger (359–360).	
B. Genstand (360–363).	
C. Bygningsfredningsmyndighederne (363–364).	
D. Fredningsproceduren (364–365).	
E. Bygningsfredningens retsvirkninger (365–371).	
1. Efter bygningsfredningsloven (365–369).	
2. Retsvirkninger i henhold til anden lovgivning (369–371).	
F. Støttevirksomhed – bevaringsdeklaration (371–373).	
G. Ophævelse af bygningsfredninger (373).	
H. Andre bestemmelser (374).	
III. Byplanlovgivningen	374
A. Kommuneplanlægningsloven (374–376)	
B. Den tidligere lovgivning om byplanlægning (377–378).	
IV. Den øvrige planlægningslovgivning	378
A. Lovgivning om regionplanlægning og Zoneloven (378–379).	
B. Naturfredningsloven (379–380).	
C. Saneringsloven (380–381).	
Litteraturliste	382
Domsregister	384
Sagregister	386